

Gendersverschillen in inschatting van ijver, reken- en taalvaardigheden

Bespreking van:

Upadyaya, K. & Eccles, J.S. (2014) Gender Differences in Teachers' Perceptions and Children's Ability Self-Concepts. In: *Gender differences in Aspirations and Attainment. A life course perspective*. I. Schoon & J.S. Eccles (Eds.)

De onderzoekers Katja Upadyaya en Jacquelynne Eccles (beiden lid van het netwerk Gender & STEM) onderzochten gendersverschillen in de inschatting van ijver en capaciteit van leerlingen op het gebied van rekenvaardigheid en leesvaardigheid.

Inschatting van de leraar

In het onderzoek werden drie cohorten van leerlingen uit het primair onderwijs (groep 1 t/m 8) en hun leerkrachten gevolgd. Wat bleek? Hoe hoger de inschattingen van de leerkrachten, hoe hoger de leerlingen hun eigen vaardigheden inschatten (self-concept). Dit was zowel voor jongens als voor meisjes het geval. Leerkrachten hadden de neiging om jongens betere rekenvaardigheden toe te schrijven en meisjes meer ijver. Op het gebied van leesvaardigheid werden meisjes ook als ijveriger ingeschat dan jongens. In de prestatie werden alleen gendersverschillen gevonden bij lezen, waar de meisjes iets beter op presteerden dan de jongens.

De verwachtingen van de leerkrachten verschilden ook voor de verschillende leeftijdscategorieën. In de lagere groepen werden de rekenvaardigheden van jongens vaak hoger ingeschat dan die van meisjes terwijl dat verschil in de hogere groepen leek te verdwijnen. Meisjes in de hogere groepen toonden volgens de leerkrachten nog steeds meer ijver bij rekenen. Bij lezen was de waardering voor zowel ijver als vaardigheid hoger voor meisjes. Deze inschattingen refelecteerden de daadwerkelijke prestaties op

dit gebied.

Self-concept, gender en leeftijd

De zelfinschattingen van de leerlingen verschilden ook: bij rekenen werden geen verschillen gevonden in prestatie tussen jongens en meisjes, terwijl de meisjes hun eigen vaardigheden op dat gebied lager waarden dan jongens. Op leesvaardigheid presteerden de meisjes iets beter dan de jongens. Dit werd ook weerspiegeld in de zelfinschattingen.

Jongens en jongere leerlingen schatten hun rekenvaardigheden hoger in dan oudere leerlingen en meisjes. Naarmate ze ouder worden gaat de waardering van leesvaardigheid bij jongens sneller omlaag dan die van meisjes. In de lagere leeftijdsgroepen ligt de eigen inschatting van rekenvaardigheden voor zowel jongens als meisjes nog dicht bij de prestatie. In de hogere groepen (vanaf groep 6) waarden meisjes in hun eigen capaciteiten echter duidelijk minder dan wat je op grond van hun prestatie zou verwachten.

Verskil in feedback

De onderzoekers dragen diverse mogelijke verklaringen aan voor de gevonden verschillen. Uit eerder onderzoek kwam naar voren dat gendersverschillen in de inschatting van de eigen vaardigheden in rekenen te maken zouden hebben met het feit leerkrachten jongens vaker feedback geven op hun capaciteiten, terwijl meisjes vaker geprezen worden om non-intellectuele aspecten van prestaties, zoals ijver. In andere studies lijkt de oorsprong van het verschil in benadering te vinden zijn in het breder gedragen culturele of maatschappelijk ingebedde (stereotiepe) idee dat rekenen of wiskunde meer een jongensdomein is. Uit meerdere studies blijkt bijvoorbeeld dat ook ouders hun zonen en dochters al vroeg ander

Gendersverschillen in inschatting van ijver, reken- en taalvaardigheden

soort feedback geven, onafhankelijk van hun prestatie. Meisjes worden standaard meer gewaardeerd om hun ijver, terwijl jongens meer op hun vaardigheden en talenten aangesproken worden. Naarmate kinderen ouder worden lijkt dit beeld versterkt te worden. Ook in de media.

Invloed leerkrachten op prestaties leerlingen

Maar, behalve dat er verschillen zijn in de inschatting van capaciteiten en ijver/inspanning voor jongens en meisjes en dat die invloed hebben op de eigen inschatting van vaardigheden door leerlingen, is misschien wel de belangrijkste conclusie dat de verwachtingen van leerkrachten in het algemeen invloed hebben op de prestaties van de leerlingen. Wanneer leerkrachten van hun leerlingen verwachten dat ze goed kunnen presteren, goede vaardigheden hebben en ijverig te werk gaan, zie je dit terug in de prestaties van de leerlingen, ook die van meisjes.